

اندازه‌گیری فنیل‌آلانین پلاسما به روش کروماتوگرافی مایع با کارآئی بالا با کاربرد در بیماران فنیل‌کتونوری

احمد رضا بندگی^{۱*} (M.Sc), محمود دوستی^۲ (Ph.D)

۱ - دانشگاه علوم پزشکی سمنان - دانشکده پزشکی - گروه بیوشیمی

۲ - دانشگاه علوم پزشکی تهران - دانشکده پزشکی - گروه بیوشیمی

خلاصه

سابقه و هدف: اندازه‌گیری فنیل‌آلانین (Phe) پلاسما یا سرم، برای تشخیص و درمان بیماری فنیل‌کتونوری (Phenylketonuria, PKU) مورد نیاز است. هدف از این مطالعه، به کارگیری یک روش ساده و سریع جهت تشخیص و درمان این بیماران می‌باشد.

مواد و روشها: Phe با روش ایزوکراتیک کروماتوگرافی مایع با کارآئی بالا (High performance liquid chromatography, HPLC) و با استفاده از آشکارساز UV-VIS در طول موج ۲۱۰ nm، ستون اکتادیسل سیلان (Octadecylsilane, ODS) و فاز متحرک دارای استونیتریل و آب اندازه‌گیری شد. برای این اندازه‌گیری، ۱۵ میکرولیتر پلاسما استفاده گردید و آنالیز کامل در کمتر از ۱۲ دقیقه از زمان تزریق انجام شد.

یافته‌ها: ضریب تغییرات (CV٪) برای نمونه‌های پلاسمای انسان (Phe) ۰.۶ تا ۰.۷۱ میکرومول در لیتر) بین ۰.۳ تا ۰.۴ درصد بود. این روش دارای دامنه خطی وسیعی (۰.۰۰۱ تا ۰.۰۳ میکرومول) می‌باشد.

نتیجه‌گیری: در این روش آماده سازی نمونه بسیار ساده و سریع می‌باشد و یافته‌های فوق نشان داد که این روش جهت اندازه‌گیری Phe در افراد طبیعی و بیماران مبتلا به فنیل‌کتونوری از کارآئی بالایی برخوردار است.

واژه‌های کلیدی: بیماری فنیل‌کتونوری؛ فنیل‌آلانین؛ پلاسما؛ کروماتوگرافی مایع با کارآئی بالا

مقدمه

شدید PKU بچه‌هایی که تشخیص داده نشده و درمان نشوند، ممکن است تا سن ۶ ماهگی ناشناخته باقی بمانند، تا اینکه علایم عقب ماندگی در آنها مشاهده شود [۷]. نقص اساسی در PKU، فقدان آنزیم فنیل‌آلانین هیدروکسیلاز است. لذا فنیل‌آلانین (Phe) به تیروزین تبدیل نمی‌شود و غلظت آن در پلاسما افزایش می‌یابد. در نتیجه، مسیرهای دیگر متابولیسم Phe فعال

فنیل‌کتونوری (Phenylketonuria, PKU) کلاسیک یا هیپرفنیل‌آلانینی نوع I، بیماری اتوزومال مغلوبی است که مهم‌ترین علامت کلینیکی آن عقب ماندگی ذهنی است [۳]. بچه‌های مبتلا به PKU معمولاً در موقع تولد علایم خاص بیماری را ندارند و در اولین هفت‌های زندگی مشکلات تغذیه و استفراغ دیده می‌شود. در نوع

* نویسنده مسئول. تلفن: ۰۳۱۵۵۲-۳۱۰۵۱. فاکس:

ثبات مدل pH ۷۴۵، متر مدل Corning، سیستم فیلتر کننده Millipore، پمپ خلاء مدل Buchi، دستگاه اولتراسوند مدل Kerry و ساتریفوژ مدل Desaspeed-NH-2K.

معرف ها و استانداردها. استونیتریل ویژه HPLC، اسید پرکلریک غلیظ (٪/٪)، L-فینیل آلانین، L-تیروزین و L-ترپیتوفان از شرکت Merck و آلفا-متیل فینیل آلانین که از شرکت Sigma خریداری شدند.

محلول های استاندارد ذخیره فینیل آلانین، تیروزین، ترپیتوفان و استاندارد داخلی را با غلظت ۵ میلی مول در لیتر و محلول اسید پرکلریک ۰/۵۹ مولار تهیه گردید. تمام محلول های استاندارد ذخیره در دمای ۰ تا ۴ درجه استاندارد فینیل آلانین نهایی، ml/۵٪ از استاندارد ذخیره Phe و ml/۴٪ از استاندارد داخلی ذخیره در یک بالن ژوژه ۱۰۰ ml ریخته و توسط آب دو بار تقطیر دیونیزه، به حجم رسید. غلظت Phe در این محلول برابر ۰/۰۰۴۱۳ mg/ml (۲۵ میکرومول) است. جهت تهیه محلول استاندارد داخلی نهایی، ۱/۶ میلی لیتر از استاندارد داخلی ذخیره با آب دو بار تقطیر دیونیزه به حجم ۱۰ میلی لیتر رسانده شد. غلظت آلفا-متیل فینیل آلانین در این محلول برابر ۰/۰۳۳ mg/ml است.

فاز متحرک و شرایط کروماتوگرافی. چون ماده پرکننده ستون C₁₈ می باشد پس کروماتوگرافی از نوع فاز معکوس می باشد؛ یعنی، فاز ثابت دارای قطبیت اندک ولی فاز متحرک قطبی است و ابتدا موادی که قطبیت بالا دارند از ستون شسته می شوند. جهت انتخاب بهترین فاز متحرک، ابتدا استونیتریل ۱۰۰ ml/L در آب دو بار تقطیر دیونیزه استفاده گردید، که با کاهش درصد استونیتریل قدرت جدا کردن اسیدهای آمینه از فاز ثابت کاهش یافت (افزایش زمان بازداری) تا اینکه بهترین نسبت فوق L/30 ml (٪/٪) استونیتریل در آب دو بار تقطیر دیونیزه بدست آمد.

علاوه بر قطبیت فاز متحرک، pH محیط نیز در حلalیت اسیدهای آمینه نقش به سزائی دارد.

گردیده و متابولیت های آن، از جمله فنیل پیرویک اسید در پلاسما افزایش یافته و از طریق ادرار دفع می شود. اندازه گیری Phe در پلاسما برای تشخیص و درمان PKU ضروری است [۳]. روشهای مهار باکتریایی برای تعیین Phe خون به علت تداخل سایر اسیدهای آمینه دقیق نیست و همچنین نتایج آن نیمه کمی است [۱۱]. اسپکتروفلورومتری Phe نیز به طور وسیعی استفاده می شود [۸]، چنان روشنی به حدود ۱ تا ۳ ساعت زمان نیاز دارد و همچنین حضور مواد تغییر دهنده فلورسانس، اندازه گیری آن را تحت تأثیر قرار می دهد [۱]. هنگامیکه فقط اندازه گیری Phe مورد نیاز است، تعیین هم زمان سایر اسیدهای آمینه توسط کروماتوگرافی مایع [۱۰] و یا کروماتوگرافی مایع با کارائی بالا chromatography HPLC [۱۳] ضروری به نظر نمی رسد. چندین روش HPLC برای تعیین غلظت Phe پلاسما و ادرار گزارش شده است، ولی به دلایل مختلف از جمله پیچیدگی مراحل آماده کردن نمونه [۴ و ۱۲]، نیاز به حجم بالای نمونه، [۶] نیاز به سیستم های آشکارساز ویژه مانند مشتق سازی بعد از ستون و استفاده از آشکارساز فلورسانس با فاز معکوس [۹] یا آشکارساز الکتروشیمیایی [۵] مناسب نمی باشد. در این مطالعه جهت اندازه گیری Phe پلاسما از روش ایزوکراتیک HPLC استفاده شد که اساس آن، روش به کار گرفته شده توسط Atherthon [۲]، با کمی تغییرات می باشد. در این روش از آشکارساز UV-VIS استفاده گردید و مراحل آماده سازی نمونه ساده و سریع می باشد.

مواد و روش ها

دستگاه ها. دستگاه هایی که در این پژوهش استفاده شدند عبارتند از: دستگاه HPLC (Waters Company) با مشخصات: پمپ مدل ۵۱۰، انجکتور مدل UK6، آشکارساز UV-VIS مدل ۴۸۱، ستون کروماتوگرافی از نوع Octadecylsilane, ODS μBondapak-C₁₈ (Octadecylsilane, ODS μBondapak-C₁₈) با ابعاد ۱۵۰×۳/۹ mm و ذرات ۱۰ میکرومتری، دستگاه

هامیلتون جدا شد و تازمان انجام آزمایش در ۲۰-درجه سانتیگراد ذخیره گردید.

آماده کردن نمونه جهت تزریق، ۱۵ میکرولیتر از پلاسما را در یک لوله سانتریفیوژ ریخته و هم حجم آن، استاندارد داخلی اضافه گردید (البته می‌توان از حجم ۱۰ میکرولیتر نیز استفاده کرد). بعد ۳۰ میکرولیتر اسید پرکلریک $59/0$ مولار (جهت دپروتئینه کردن) به آن اضافه و به مدت ۳۰ ثانیه توسط شیکر مخلوط و سپس به مدت ۱۵ دقیقه به حالت ثابت قرار داده شد. بعد به مدت ۲ دقیقه در $5500\times g$ سانتریفیوژ گردید که از مایع رویی به میزان ۱۰ میکرولیتر، جهت تزریق استفاده شد.

تعیین غلظت Phe پلاسما، جهت تعیین غلظت Phe پلاسما، ابتدا ۱۰ میکرولیتر از محلول استاندارد Phe نهایی که حاوی استاندارد داخلی نیز می‌باشد به HPLC تزریق و سطوح زیر منحنی Phe و استاندارد داخلی بدست آمد. سپس ۱۰ میکرولیتر پلاسمای آماده شده را تزریق و سطوح زیر منحنی Phe و استاندارد داخلی نیز بدست آمد. با استفاده از رابطه زیر، غلظت Phe پلاسما را به دست آورده شد.

$$\text{سطح زیر منحنی استاندارد داخلی پلاسما} \times$$

$$\text{سطح زیر منحنی استاندارد داخلی محلول استاندارد}$$

$$= \frac{\text{سطح زیر منحنی Phe محلول استاندارد}}{\text{سطح زیر منحنی Phe پلاسما}}$$

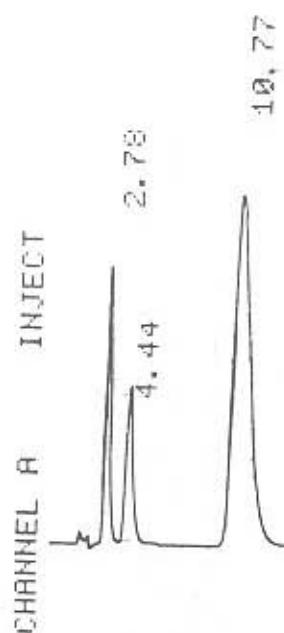
$$\text{غلظت Phe در محلول استاندارد نهایی (mg/ml)} = \text{غلظت Phe در پلاسما (mg/ml)}$$

چون پلاسما در هنگام آماده سازی به مقدار ۴ برابر رقیق شده است، نتیجه حاصل از رابطه فوق در عدد ۴ ضرب گردید.

نتایج

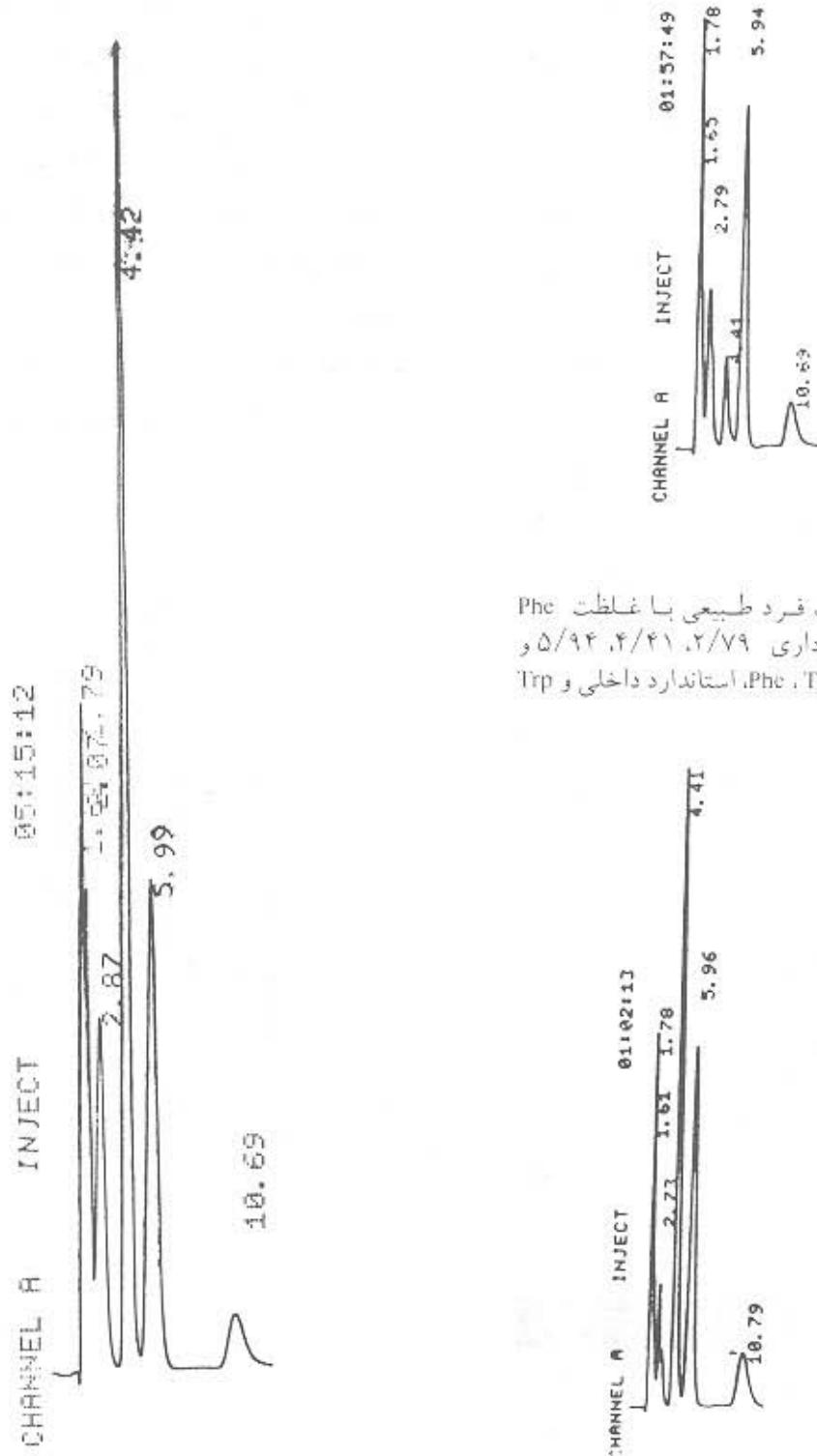
شکلهای ۲، ۳ و ۴ به ترتیب کروماتوگرام های تیپیک مربوط به اندازه گیری غلظت Phe در افراد طبیعی، بیماران فنیل کتونوری تحت درمان با رژیم غذایی و بیماران فنیل کتونوری که هنوز تحت درمان قرار نگرفته بودند را نشان می دهد.

مناسب ترین pH به دست آمده برابر $1/3$ بود. که با افزودن اسید پرکلریک ($70/0$) pH فوق تنظیم گردید. با کاهش بیشتر pH، زمان نگهداری پیکها افزایش می‌یابد. طول موج به کار گرفته شده در آشکارساز UV-VIS ۲۱۰ نانومتر بود و کلیه مراحل آنالیز در دمای آزمایشگاه (قریباً ۲۲ درجه سانتیگراد) انجام گردید. تعیین زمان بازداری، جهت تعیین زمان بازداری اسیدهای آمینه آروماتیک و آلفا-متیل فنیل آلانین، ابتدا محلول هر کدام از ترکیبات فوق به تنهایی تزریق گردید. پس از اطمینان از تکرار پذیری آنها، مخلوطی از اسیدهای آمینه فوق تزریق گردید(شکل ۱).

شکل ۱. کروماتوگرام مربوط به مخلوط استاندارد اسیدهای آمینه، زمانهای بازداری $87/44.2$ و $77/40$ به ترتیب مربوط به Phe/Tyr و Trp است.

نمونه گیری. نمونه گیری از ۲۰ نفر انجام شد که ۱۰ نفر مرد سالم با دامنه سنی ۲۵ تا ۳۵ سال و ۱۰ نفر بچه ۱ تا ۹ ساله مبتلا به PKU (مراجعه کننده به بخش تحقیقات و مشاوره ژنتیک انسانی بیمارستان شهید اکبر آبادی تهران) بودند. از ۱۰ نفر بیمار، ۸ نفر تحت درمان با رژیم غذایی بودند. خون گیری با استفاده از لانست و لوله های هماتوکریت هپارینه و از نوک انگشت صورت گرفت و پس از سانتریفیوژ، پلاسمای آن توسط سرنگ

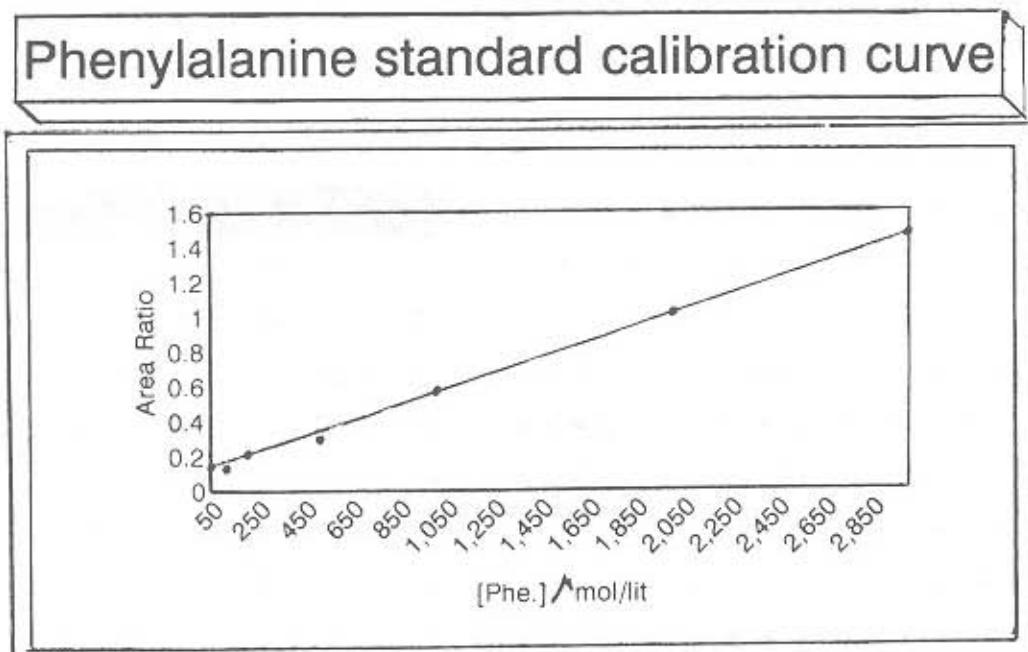
شکل ۲. کروماتوگرام یک فرد طبیعی با غلظت Phe $155\mu\text{mol/L}$ ، زمانهای بازداری $4/41, 2/79, 5/94$ و $10/89$ به ترتیب مربوط به Tyr, Phe, استاندارد داخلی و Trp است.

شکل ۴. کروماتوگرام یک بیمار PKU درمان نشده با غلظت $1920\mu\text{mol/L}$ Phe $1920\mu\text{mol/L}$ Phe، زمانهای بازداری $2/87, 4/42, 2/41, 2/73, 5/99$ و $10/89$ به ترتیب مربوط به Tyr, Phe, استاندارد داخلی و Trp است.

شکل ۳ کروماتوگرام یک بیمار PKU تحت درمان با غلظت $960\mu\text{mol/L}$ Phe $960\mu\text{mol/L}$ Phe، زمانهای بازداری $4/41, 2/73, 5/96$ و $10/79$ به ترتیب مربوط به Tyr, Phe, استاندارد داخلی و Trp است.

محاسبه درصد بازیافت Phe، طبق روش آماده سازی نمونه (۱۵ میکرولیتر پلاسما + ۱۵ میکرولیتر استاندارد داخلی نهایی + ۳۰ میکرولیتر اسید پرکلریک ۰/۵۹ مولار) به مقدار ۱۰ میکرولیتر تزریق گردید و همزمان ۱۵ میکرولیتر از همان نمونه را به همراه ۱۵ میکرولیتر

رسم منحنی استاندارد. برای رسم منحنی کالیبراسیون و اطمینان از خطی بودن جذب نسبت به تغییرات غلظت، رقت‌های مختلفی از محلول استاندارد Phe را به همراه غلظت ثابتی از استاندارد داخلی تهیه و تزریق گردید.

$$\text{Curve Equation : } Y = 0.117 + 0.000447X \\ (r=0.9998)$$

شکل ۵. منحنی کالیبراسیون استاندارد Phe با غلظت‌های ۵۰، ۱۰۰، ۲۰۰، ۴۰۰، ۵۰۰، ۲۰۰۰، ۴۰۰۰ میکرومول بر لیتر

استاندارد داخلی نهایی و ۳۰ میکرولیتر اسید پرکلریک ۰/۵۹ مولار دارای یک مقدار مشخص استاندارد Phe نیز آماده گردید. به طوریکه مقدار Phe افزوده شده در حجم تزریقی برابر $mg / 1000 \times 33$ بود. که پس از تزریق و بررسی کروماتوگرام‌های مربوطه، مقدار درصد بازیافت Phe با استفاده از رابطه ذیل، ($n = 10$ و $SD = 4/3$) ۹۳/۸٪ به دست آمد.

$$\frac{\text{مقدار Phe اضافه شده}}{\text{مقدار Phe مشاهده شده} \times 100} = \text{درصد خطای}$$

دقت (Precision): جهت کنترل دقق، از نمونه‌های پلاسما با غلظت‌های مختلف استفاده گردید و غلظت

نسبت $\frac{\text{سطح زیر منحنی استاندارد Phe}}{\text{سطح زیر منحنی استاندارد داخلی}}$ در برابر غلظت استاندارد، باید خط مستقیمی ایجاد کند که اولاً ضریب همبستگی بالا داشته باشد و در ثانی عرض از مبداء، این خط تزدیک صفر باشد. برای این منظور محلول‌هایی از استاندارد Phe با غلظت ۵۰، ۱۰۰، ۲۰۰، ۴۰۰، ۵۰۰، ۲۰۰۰، ۴۰۰۰ میکرومول در لیتر تهیه گردید. غلظت استاندارد داخلی در تمام محلولها ثابت و برابر $358 mg/ml$ بود.

خطی بودن منحنی کالیبراسیون در محدوده غلظت‌های فوق از لحاظ آماری امتحان گردید که از ضریب همبستگی ($r = 0.9998$) بسیار خوبی برخوردار بود (شکل ۵).

محاسبه درصد بازیافت (Recovery). برای

درمان PKU حائز اهمیت می باشد. البته روش های دیگری نیز جهت اندازه گیری Phe پلاسما توسط HPLC ارائه شده است که نسبت به روش کار مطالعه کثونی، پیچیده تر بوده و یا از آشکار ساز های ویژه ای استفاده گردیده است که در دسترس اکثر آزمایشگاه ها نیست. برای مثال، Neckers و همکاران نیز با استفاده از آشکار ساز فلورسانس و مشتق سازی، Phe را اندازه گیری کردند [۹]. Hilton [۴] با استفاده از ستون ODS، آشکار ساز UV در طول موج ۲۰۶ nm و فاز متحرک متانول اسید فسفریک Phe را اندازه گیری کرد، ولی مراحل آماده سازی پلاسما کمی پیچیده است؛ چون در این روش با استفاده از اسید پرکلریک و هیدروکسید پتاسیم و چندین مرحله سانتریفیوژ، نمونه آماده می شود Lefeng Z. و از طرفی زمان آنالیز حدود ۲۳ دقیقه است. و همکاران [۶] با استفاده از ستون ODS و آشکار ساز UV و فاز متحرک متانول، آب، اسید فسفریک و پتاسیم دی هیدروژن فسفات، Phe را اندازه گیری کردند. در روش فوق نیاز به استخراج Phe پلاسما با استفاده از اتانول و کلروفرم است که نیاز به حجم زیادی از پلاسما می باشد. Kok و همکاران [۵] Phe را با آشکار ساز الکتروشیمیایی اندازه گیری کردند. Rudy [۱۱] توسط مشتق سازی Phe با فنیل ایزو تیوسیانات و به کمک یک سیستم اتوماتیک، اسیدهای آمینه آروماتیک را اندازه گیری کردند.

- با توجه به مطالب فوق، مزایای روش به کار گرفته شده در این تحقیق عبارت است از:
- الف - استفاده از آشکار ساز UV-VIS، که در دسترس ترین آشکار ساز است.
- ب - مراحل آماده سازی نمونه ساده و سریع است.
- ج - به مشتق سازی نیازی ندارد.
- د - زمان آنالیز از هنگام تزریق، کمتر از ۱۲ دقیقه است.
- ه - به مقدار کمی پلاسما (۱۵ میکرولیتر) نیاز است.

Phe هر نمونه، ۱۰ مرتبه در روزهای مختلف اندازه گیری شد (جدول ۱).

جدول ۱. داده های مربوط به کنترل دقت (n=۱۰).

Phenylalanine $\mu\text{mol/L}$		
Mean	SD	%CV
۶۱	۱/۷	۲/۸
۳۸۲	۱۲/۵	۳/۳
۱۲۱۰	۳۵/۵	۲/۹

بحث

بیماریابی نوزادان برای PKU در بعضی کشورها در روزهای ششم تا دهم بعد از تولد انجام می شود [۲]. نمونه های خون مویرگی، برای تعیین غلظت تقریبی Phe توسط کروماتوگرافی کاغذی، فلوریتمتری و تست مهاری گاتری آنالیز می شود. با تأیید فنیل کتونوری، رژیم غذایی با Phe محدود شروع می شود و غلظت Phe مداوم اندازه گیری شود. یک روش دقیق اندازه گیری Phe در پلاسما، استفاده از دستگاه HPLC می باشد. با توجه حساس بودن و تکرار پذیری بسیار خوب، از ستون C₁₈ μBondapak و آشکار ساز (UV-VIS) جهت اندازه گیری Phe در پلاسما استفاده شد. با مقایسه روش Atherton، روش pH در پلاسما و همکاران [۲] انتخاب گردید. در روش Atherton به pH دقیق فاز متحرک اشاره نگردیده است. لذا ما در pH=۳/۹ به یک جداسازی مطلوب دست یافتیم. همچنین در روش Atherton از حجم های ۰.۵ میکرولیتری پلاسما استفاده گردیده بود. با توجه به این که در تهیه خون وریدی از اطفال محدودیت وجود دارد، روش آماده سازی نمونه طوری اصلاح گردید تا با حجم کم پلاسما بدهست آمده از خون مویرگی توسط لوله هماتوکریت، غلظت های قابل اندازه گیری به وسیله آشکار ساز (UV-VIS) به دست آید. همچنین در این مطالعه، علاوه بر Phe، غلظت تیروزین (Tyr) و تریپتوфан (Trp) نیز قابل اندازه گیری است که دانستن همزمان غلظت Phe و Tyr پلاسما در

- performance liquid chromatography, *J. Chrom.*, 282 (1983) 333-9.
- [7] Matalon, R. and Michals K., Phenylketonuria, screening, treatment and maternal PKU, *Clin. Biochem.*, 24 (1991) 337-342.
- [8] McCamin, M.W. and Robins E., Fluorometric method for the determination of phenylalanine in serum, *J. Lab. Clin. Med.*, 59 (1962) 885-90.
- [9] Neckers, L.M., Delisi, E. and Wyatt, R.J., Liquid-chromatographic quantitation of plasma phenylalanine, tyrosine and tryptophan, *Clin. Chem.*, 27 (1981) 146-148.
- [10] Perry, T.L. and Hansen, S., Technical pitfalls leading to errors in the quantitation of plasma amino acids, *Clin. Chem.*, 25 (1969) 53-58.
- [11] Rudy, J.L., Rutledge, J.C. and Lewis , S.I., Phenylalanine and tyrosine in serum and eluates from dried blood spots as determined by reversed-phase liquid chromatography, *Clin. Chem.*, 33 (1987) 1152-1154 .
- [12] Spierto, F.W., Whitefield, F.W., Aptz, M , and Honon, W., Liquid chromatographic measurement of phenylalanine and tyrosine in serum, *Clin. Chem.*, 28 (1982) 2282-2286.
- [13] Tarr, G. E., Rapid separation of amino acid phenylthiohydantoins by isocratic high-performance liquid chromatography, *Anual Biochem.*, 111 (1981) 27-32.

سپاسگذاری

از جناب آقای دکتر محسن امینی و پرسنل محترم گروه شیمی دارویی دانشکده داروسازی، گروه بیوشیمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران و مرکز تحقیقات و مشاوره ژنتیک انسانی بیمارستان شهید اکبرآبادی تهران تشکر و قدردانی به عمل می آید.

منابع

- [1] Aambros, J.A., Analysis of the report on a cooperative study of various fluorometric procedures and the Guthrie bacterial inhibition assay in the determination of hyperphenylalaninemia, *Health Lab. Sci.*, 10 (1973) 180-187.
- [2] Atherton, N.D. and Green A., HPLC measurement of phenylalanine in plasma, *Clin. Chem.*, 34 (1988) 2241-2244.
- [3] Burtis, C.A. and Ashwood, E.R., *Tietz textbook of clinical chemistry*, Third Edition, 1999 pp. 454-457.
- [4] Hilton, M.A., Liquid - chromatographic direct determination of phenylalanine and tyrosine in serum or plasma, with applications to patients with phenylketonuria, *Clin. Chem.*, 28 (1982) 1215-8.
- [5] Kok, W., Brinkman, U. and Frei, R.W., Rapid determination of phenylalanine and tyrosine in urine and serum by HPLC with electrochemical detection, *J. Pharm. Biomed. Anual*, 1 (1983) 369-72.
- [6] Lefeng Z., Yunlu Y. and Ruiyu Y., Direct determination of phenylalanine in serum extracts of phenylketonuria patients by reversed phase high

HPLC measurement of phenylalanine in plasma, with application to patients with phenylketonuria

A.R. Bandegi ^{*1} (M.Sc) , M. Doosti ² (Ph.D),

¹ Department of Biochemistry, Faculty of Medicine, Semnan University of Medical Sciences.

² Department of Biochemistry, Faculty of Medicine, Tehran University of Sciences.

Introduction. Diagnosis and treatment of phenylketonuria (PKU) requires measurement of phenylalanine (Phe) in serum or plasma. The aim of this study was to use a simple and rapid method for measurement of Phe.

Materilas and Methods. Phe is determined by isocratic high performance liquid chromatography (HPLC) method, with UV-VIS detection in 210 nm , octadecyl-silane (ODS) column and the mobile phase of acetonitril/water. For this measurement 10 microliter plasma was used and compleat analysis was done at less than 12 min from injection.

Results. Coefficients of variation (% CV) for human plasma sample (Phe, 60-1200 mmol/L) ranged between 2.8% and 3.3%. The method has wide linear range (10-3000 mmol/L).

Conclusion. In this method preparation of sample is simple and rapid. This method has an high efficiency for measurement of Phe concentration in the normal and PKU subjects.

Key words: Phenylketonuria; Phenylalanine; Measurment; Plasma; High Performance Liquid Chromatography

* Corresponding authour.Fax: 0231- 31551; Tel:0231-32080